

**המשך הכניסה לישראל של בני קהילות גונדר ואדיס אבבה העומדים בתבחינים שנקבעו
בהחלטת ממשלה מספר 1911 מיום 11.08.2016**

הצעה להחלטה

בהמשך להחלטות ממשלה מס' 2948 מיום 16.2.2003, מס' 3356 מיום 6.3.2005, מס' 3368 מיום 10.3.2005, מס' 4082 מיום 14.09.2008, מס' 187 מיום 12.05.2009, מס' 2434 מיום 14.11.2010, מס' 716 מיום 15.11.2015 (להלן – **החלטה מס' 716**), מס' 1911 של הממשלה מיום 11.08.2016 (להלן – **החלטה מס' 1911**), מס' 4178 מיום 07.10.2018 (להלן – **החלטה מס' 4178**),

מחליטים :

1. להטיל על שר הפנים להמשיך לבחון ולאשר בהתאם לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, את כניסתם של מועמדים העומדים בכל התנאים המצטברים המפורטים בסעיף 2 להחלטה מס' 716, וכן אשר עונים על קריטריונים א' או ג' בסעיף 1 בהחלטה מס' 1911 ושלא אושרה כניסתם לישראל אך ורק משום שתמה המכסה שנקבעה במסגרת החלטה מס' 1911.
2. א. כניסת מועמדים בהתאם לקבוע בקריטריון א' בסעיף 1 להחלטה מס' 1911 מותנית בכך שאין להם בני משפחה מדרגה ראשונה באתיופיה.
ב. מועמדים העונים על קריטריון ג' בסעיף 1 להחלטה מס' 1911 יוכלו להביא יחד עמם את בני זוגם הנשואים להם, את ילדיהם הקטינים ואת ילדיהם הבגירים שהם רווקים וללא ילדים בלבד. זכאות הורים לא תיגרר לילדיהם הבגירים הנשואים או לנכדיהם.
3. בחינת הזכאות שתבצע רשות האוכלוסין וההגירה תיעשה בהתאם לקבוע בסעיף 3 בהחלטה מס' 4178.
4. רשות האוכלוסין וההגירה תדווח על ביצוע החלטה זו בהתאם לסעיף 4 בהחלטה מס' 4178.
5. משרד העלייה והקליטה יעניק לכל נכנס מכוח החלטה זו, עם הגעתו ארצה, זכויות עולה מאתיופיה, כפי שניתנו עד היום בהחלטות ממשלה בעניין בני הפלשמורה.
6. אגף הגיור יעמיד לטובת גיורם המלא של הנכנסים מתוקף החלטות ממשלה זו שירותי גיור ומעטפת רוחנית, כפי שעשה לטובת הנכנסים מתוקף החלטות מס' 1911 ומס' 4178.
7. החלטה זו מיועדת להביא עד 398 מועמדים שכניסתם תאושר.
8. כניסתם של מועמדים לפי החלטה זו תחל בהקדם האפשרי ותושלם לא יאוחר מסוף שנת 2020.
9. התקציב שיוקצה לביצוע החלטה זו יהיה על פי החלוקה התקציבית המפורטת בסעיף 11 בהחלטה 4178 לשם קליטתם של עד 398 אנשים.
עד לאישורו בכנסת של תקציב המדינה לשנת 2020, הקצאת התקציב לפי החלטה זו כפופה להוראות סעיף 33 לחוק יסוד: משק המדינה ולהוראות סעיף 49 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

10. כל הנכנסים לישראל מתוקף החלטה זו יקבלו רישיון לישיבת קבע לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952.

11. משרד החוץ יעדכן את ממשלת אתיופיה בהחלטה זו.
הממשלה רושמת לפנייה את התחייבותה של הסוכנות היהודית לקיים פעולות הכנה לעלייה לישראל ואת הנדרש לצורך קיומן, לאפשר ביצוע בדיקות רפואיות בתיאום ובמימון משרד הבריאות ולארגן את כרטיסי הטיסה ודרכונייהם של המועמדים שכניסתם לישראל אושרה.

דברי הסבר

ביום 11.8.2016 נתקבלה החלטת ממשלה מספר 1911 (להלן - **החלטה מס' 1911**) בנושא כניסה לישראל מטעמי איחוד משפחות לבני קהילות גונדר ואדיס אבבה. החלטה מס' 1911 התקבלה בהמשך להחלטת ממשלה מספר 716 מיום 15.11.2015 (להלן - **החלטה מס' 716**) שעסקה גם היא בהבאתם לישראל של אחרוני בני קהילות הממתינים באדיס אבבה וגונדר. סעיף 1 להחלטה מס' 1911 התייחס לחמישה קריטריונים חלופיים להבאתם של אלו העומדים בתנאיה המצטברים של סעיף 2 להחלטה מס' 716:

- א. בודדים שכל בני משפחתם מדרגה ראשונה נמצאים בישראל ונכנסו אליה מתוקף החלטות ממשלה קודמות.
- ב. הורים שילדיהם נכנסו לישראל מכוח החלטות ממשלה קודמות. הורים אלה ייכנסו יחד עם בני או בנות זוגם וילדיהם הנוספים, ובתנאי שגם נלווים אלו עונים על הקריטריונים בסעיף 2 להחלטה מס' 716.
- ג. ילדיהם הבגירים של אימהות שנכנסו לישראל כזכאיות בפני עצמן בהתאם להחלטות ממשלה קודמות והופיעו ברשימות הממתינים בגונדר ובאדיס אבבה החל משנת 1999 ואילך או ברשימות שבאו לאחריהן (להלן: "**הרשימות**") שעל פיהן פעל משרד הפנים. הילדים הבגירים נכללו בהיותם קטינים ברשימות, אך כניסתם לא אושרה מכיוון שהפכו לבגירים, טרם כניסת החורים לישראל.
- ד. אלמן או אלמנה וילדיהם המשותפים של מי שהופיעו ברשימות והם גוררים את זכאות בן או בת הזוג שנפטרו. אלמן או אלמנה שנישאו בשנית, לא תחול עליהם החלטת ממשלה זו.
- ה. יתומים בגירים מאב ומאם, שאחד מהוריהם הופיע ברשימות ואשר היה זכאי להיכנס לישראל בהתאם להחלטות הממשלה הקודמות.

מתוקף החלטה מס' 1911 נכנסו לישראל 1,343 נפשות. בהתאם לאמור בסעיף 5 להחלטה מס' 1911, דיווח שר הפנים ביום 11.03.2018, בישיבתה ה-134 של הממשלה, כי ישנם עוד כ-1,000 איש העומדים בקריטריון ב' של סעיף 1 להחלטה מס' 1911. בהתאם לכך אושרה בממשלה בתאריך 07.10.2018 החלטה מס' 4178 בנושא המשך כניסה לישראל מטעמי איחוד משפחות עם הורים מבני קהילות גונדר ואדיס אבבה ותיקון החלטת הממשלה. במסגרת ביצוע החלטה מס' 4178 נכנסו לישראל 602 נפשות.

סעיף 5 בהחלטה מס' 4178 קובע כי "בהתאם להערכת רשות האוכלוסין וההגירה לגבי מספר המועמדים הנמצאים באתיופיה ועונים על הקריטריונים המפורטים לעיל, החלטה זו מיועדת להביא עד 1,000 מועמדים ובכלל זה בני ובנות זוג הנשואים להם, ילדיהם הקטינים של ההורים הזכאים וילדיהם הבגירים שהם רווקים ללא ילדים. כניסתם של מועמדים אלה תבוצע החל מה-1 בינואר 2019 ותושלם לא יאוחר מיום 1.12.2019. בדיקה ואישור מועמדותם של המועמדים תחל באופן מיידי עם אישור החלטה זו. ככל שמספר הזכאים לכניסה לפי החלטה זו יהיה גבוה או נמוך משמעותית מ-1,000 יובא הדבר מחדש לאישור הממשלה."

בהמשך לכך, מוצע לאפשר כניסתם של עד 398 מועמדים נוספים. מכיוון שלפי דיווח רשות האוכלוסין וההגירה אין בנמצא זכאים נוספים על-פי החלטה 4178, מוצע להביא זכאים העומדים בקריטריונים א' או ג' של סעיף 1 בהחלטה מספר 1911, ואשר לא נכנסו לישראל למרות זכאותם וזאת מכיוון שהסתיימה המכסה שהוגדרה בהחלטה מס' 1911. מוצע לקבוע כתנאי לזכאות לפי קריטריון א' כי אין למועמדים כלל בני משפחה מדרגה ראשונה באתיופיה, כלומר שאין להם באתיופיה בן-זוג, הורה אח או ילד, ולקבוע ביחס לזכאים לפי קריטריון ג' כי הם יידרשו לעמוד גם בסעיף 2 להחלטה מס' 4178 ולפיו הזכאים "יוכלו להביא יחד עמם את בני זוגם הנשואים להם, את ילדיהם הקטינים ואת ילדיהם הבגירים שהם רווקים וללא ילדים בלבד, וכי זכאות ההורים לא תיגרר לילדיהם הבגירים הנשואים או לנכדיהם. עוד מוצע כי בחינת זכאותם של מועמדים אלה על-ידי רשות האוכלוסין וההגירה תיעשה בדומה לקבוע בסעיף 3 בהחלטה מס' 4178 :

א. הוגשה בקשה לרשות האוכלוסין וההגירה על-ידי בן משפחה מדרגה ראשונה של המועמד להבאה שנכנסו לישראל מכוח החלטות ממשלה קודמות – המדובר בבקשות שהוגשו לרשות האוכלוסין וההגירה במרוצת השנים ולא יאוחר מערב אישורה של החלטת ממשלה זו.

ב. המועמד נכלל ברשימות הממתינים ששימשו ליישום החלטה מס' 1911 מיום 11.08.2016.

ג. המועמד עומד בכל התנאים המצטברים המפורטים בסעיף 2 להחלטה מספר 716. יודגש כי כל המועמדים שהוזכרו בהחלטה זו, נדרשים ראשית לעמוד בכל התנאים המצטברים המופיעים בסעיף 2 שבהחלטה מס' 716 :
"א. המועמד עזב את כפרו וממתין לכניסה לישראל בקהילות הממתינים באדיס-אבבה או בגונדר לא יאוחר מיום 1 בינואר 2010.

ב. המועמד מופיע ברשימות הממתינים בגונדר ובאדיס אבבה החל משנת 1999 ואילך או ברשימות שבאו לאחריהן על פיהן פעל משרד הפנים וכניסתו לישראל לא הותרה בהתאם להחלטות הממשלה הקודמות.

ג. המועמד מבקש להתגייר לאחר שהוכיח כי הינו מזרע ישראלי.

ד. למועמד יש קרובי משפחה מדרגה ראשונה בישראל אשר הגישו בקשה להעלותו בהתאם לנהלים שיגובשו על ידי הצוות כאמור בסעיף 5 להלן."

מוצע כי רשות האוכלוסין וההגירה תדווח על ביצוע החלטה זו בהתאם לסעיף 4 בהחלטה מס' 4178 ולפיו: "רשות האוכלוסין וההגירה תדווח למשרד ראש הממשלה, משרד העלייה והקליטה ומשרד האוצר, אחת לרבעון, בדבר סך הבקשות שנבדקו, בדבר ההחלטות שהתקבלו בעניינן וכן בדבר עמידתם של המבקשים בתנאים המפורטים בסעיפים 1-3 להחלטה זו."

לבסוף, מוצע כי אגף הגיור יעמיד לטובת גיורם המלא של הנכנסים מתוקף החלטת ממשלה זו שירותי גיור ומעטפת רוחנית, כפי שעשה לטובת הנכנסים מתוקף החלטות מס' 1911 ומס' 4178.

בסעיף 33 לחוק יסוד: משק המדינה נקבע כי:

"(א) לא נתקבל חוק התקציב לפני תחילתה של שנת הכספים, רשאית הממשלה להוציא כל חודש סכום השווה לחלק השנים-עשר מהתקציב השנתי הקודם, בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן, שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ב) כספים לפי סעיף קטן (א) ייועדו קודם כל לקיום התחייבויות המדינה מכוח חוק, חוזים ואמנות; ביתרה תשתמש הממשלה רק להפעלת שירותים חיוניים ופעולות שנכללו בחוק התקציב הקודם לרבות כאלה שנכללו באמצעות שינויים תקציביים."

בסעיף 49 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, נקבע כי:

"לא נתקבל חוק תקציב שנתי לפני תחילתה של שנת הכספים, יפרסם החשב הכללי במשרד האוצר באתר האינטרנט של משרד האוצר, את הסכומים שהוציאה הממשלה בכל חודש בתקופה כאמור בסעיף 33 לחוק-יסוד: משק המדינה; בפרסום כאמור יפורטו הכספים שהוציאה הממשלה לקיום התחייבויות המדינה מכוח חוק, חוזים ואמנות, להפעלת שירותים חיוניים ולפעולות אחרות, וכן כל החלטה בעניינים כאמור שהתקבלה לפי הנחיות החשב הכללי."

בהתאם לאמור, יובהר כי, אין בהחלטה זו כדי לגרוע מהצורך לבחון את הקצאת התקציב שבהחלטה בנפרד לנוכח הוראת סעיף 33 לחוק יסוד: משק המדינה ובהתאם לאמור בה, וזאת כל עוד לא אושר בכנסת תקציב המדינה לשנת 2020. בהתאם לכך, כתנאי להקצאת התקציב האמור יהיה על משרדי הממשלה השונים לפעול בהתאם לאמור."

תקציב

לרשות האוכלוסין נדרשת תוספת 400 אלף ₪ לשכר חריג ולעלויות תפעול טיסה ושהייה באתיופיה

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר הפנים – תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטות ממשלה מס' 2948 מיום 16.2.2003, מס' 3356 מיום 6.3.2005, מס' 3368 מיום 10.3.2005, מס' 4082 מיום 14.09.2008, מס' 187 מיום 12.05.2009, מס' 2434 מיום 14.11.2010, מס' 716 מיום 15.11.2015, מס' 1911 מיום 11.08.2016, ומס' 4178 מיום 7.10.2018.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעתו של היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה או מי שהוסמך מטעמו, תצורף להצעה להחלטה (ראה טופס נלווה).

סיווגים

סיווג ראשי : ביצועי

סיווג משני :

תחום פעולה עיקרי : ישראל והעם היהודי

מוגש על ידי ראש הממשלה
ועל ידי שר העלייה והקליטה

י"ב בשבט התש"ף
07 בפברואר 2020

היועצת המשפטית

ירושלים, י"ב בשבט התש"ף
7 בפברואר 2020
סימוכין: 2124277097

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה: המשך כניסה לישראל של בני קהילות גונדר ואדיס אבבה מטעמי איחוד משפחות

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

ביום 15.11.2015 התקבלה החלטת ממשלה מס' 716, שעניינה הבאתם לישראל של בני קהילות אדיס אבבה וגונדר שבאתיופיה (להלן - **החלטה 716**). החלטה 716 הטילה על שר הפנים להוסיף ולבחון את מועמדותם לכניסה לישראל של בני קהילות אדיס אבבה וגונדר. בסעיף 2 להחלטה 716 נקבעו תנאים מצטברים הנדרשים לצורך בחינה ואישור של מועמדותם לכניסה לישראל.

ביום 11.8.2016 התקבלה החלטה ממשלה מס' 1911, שעניינה כניסה לישראל של עד 1,300 בני קהילות גונדר ואדיס אבבה מטעמי איחוד משפחות (להלן - **החלטה 1911**). בסעיף 1 בהחלטה 1911 נקבעו חמישה קריטריונים חלופיים שיחולו על המועמדים להבאה לישראל, בנוסף על עמידה בתנאיה המצטברים של החלטה 716.

בסעיף 1ב בהחלטה 1911 נקבע כי "יובאו ארצה הורים שילדיהם נכנסו לישראל מכוח החלטות ממשלה קודמות. הורים אלה ייכנסו יחד עם בני או בנות זוגם וילדיהם הנוספים, ובתנאי שגם נלווים אלו עונים על הקריטריונים שבסעיף 2 להחלטה מס' 716". בהתאם לסעיף 5 בהחלטה 1911, "ככל שרשות האוכלוסין וההגירה תתרשם כי מספר הזכאים לכניסה על-פי החלטה זו גבוה או נמוך באופן משמעותי מ-1,300, יובא הדבר מחדש לאישור הממשלה".

ביום 11.3.2018, במהלך ישיבת ממשלה מס' 134, דיווח שר הפנים כי יש עוד כ-1,000 איש העומדים בקריטריון הקבוע בסעיף 1ב בהחלטה 1911. בהתאם, ביום 7.10.2018 התקבלה החלטת ממשלה מס' 4178, הקובעת כי יובאו עד 1,000 הורים, בני או בנות זוגם, ילדיהם הקטינים, וילדיהם הבגירים שהם רווקים ללא ילדים וכי זכאות ההורים לא תיגרר לילדיהם הבגירים הנשואים או לנכדיהם (להלן - **החלטה 4178**).

בסעיף 5 בהחלטה 4178 נקבע כי הכניסה לישראל של הזכאים תבוצע בשנת 2019 וכי ככל שמספר הזכאים לכניסה לפי החלטה זו יהיה גבוה או נמוך משמעותית מ-1,000 איש, יובא הדבר מחדש לאישור הממשלה.

הואיל ומכוח החלטה 4178 עלו רק 602 בני פלשמורה, והואיל ובהתאם לדברי ההסבר להצעה, לפי דיווח רשות האוכלוסין וההגירה אין זכאים נוספים לכניסה לישראל מכוח החלטה 4178, מוצע עתה להמשיך ולהביא עד 398 מבני הפלשמורה שעומדים בקריטריונים שבהחלטה 716 (המפורטים בדברי ההסבר להצעה) ובקריטריונים א' או ג' שבסעיף 1 בהחלטה 1911.

לפי קריטריון א' שבסעיף 1 בהחלטה 1911, נבחנת זכאותם להיכנס לישראל של "בודדים שכל בני משפחתם מדרגה ראשונה נמצאים בישראל ונכנסו אליה מתוקף החלטות ממשלה קודמות". בהקשר זה, הובהר בהצעת ההחלטה כי כניסת מועמדים העומדים בקריטריון זה מותנית בכך שאין להם בני משפחה מדרגה ראשונה באתיופיה.

לפי קריטריון ג' שבסעיף 1 בהחלטה 1911, נבחנת זכאותם להיכנס לישראל של "ילדיהם הבגירים של אמהות שנכנסו לישראל כזכאיות בפני עצמן בהתאם להחלטות ממשלה קודמות וחופיעו ברשימות הממתינים בגונדר ובאדיס אבבה החל משנת 1999 ואילך או ברשימות שבאו לאחריהן שעל פיהן פעל משרד הפנים". בהקשר זה, צוין בהצעת ההחלטה כי מועמדים העומדים בקריטריון זה יוכלו, בדומה לקבוע בהחלטה 4178, להביא עמם את בני זוגם הנשואים להם, את ילדיהם הקטינים ואת ילדיהם הבגירים שהם רווקים וללא ילדים בלבד, וכי זכאות ההורים לא תיגרר לילדיהם הבגירים הנשואים או לנכדיהם.

היועצת המשפטית

בדומה לקבוע בהחלטות הממשלה הקודמות בנושא הבאת בני הפלשמורה לישראל, לרבות בהחלטות 716, 1911 ו-4178, מוצע גם כעת כי למועמדים שיובאו לישראל במסגרת החלטה זו יינתנו על ידי משרד העלייה והקליטה זכויות עולה מאתיופיה.

יישום ההחלטה ייעשה בהתאם להוראות כל דין החל על העניין, לרבות חוק יסוד: משק המדינה וחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן – **חוק יסודות התקציב**).

במסגרת זו עד לאישורו בכנסת של תקציב המדינה לשנת 2020, הקצאת התקציב לפי הצעת ההחלטה כפופה להוראות סעיף 3ב לחוק יסוד: משק המדינה ולהוראות סעיף 49ב לחוק יסודות התקציב, ולהוראות התכ"ס הרלוונטיות לעניין.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

1. בני קהילות גונדר ואדיס אבבה אינם זכאים לעלות לישראל מכוח חוק השבות, התשי"ז-1950, והבאתם ארצה נעשית מכוח חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן – **חוק השבות**). על אף זאת, בהתאם להחלטות הממשלה השונות בנושא הבאתם לישראל, בני הקהילות היו זכאים לקבלת זכויות של עולה מאתיופיה, הכוללות הטבות שונות שהותאמו למאפייניהן הייחודיים של קהילות אלה. בהחלטה 716 משנת 2015, שכותרתה "הבאתם לישראל של **אחרוני** בני קהילות הממתינים באדיס אבבה ובגונדר" נקבע כי מבצע הבאת בני קהילות אלה הסתיים. כך, בסעיף 4 בהחלטה 716 צוין כי "למען הסר ספק, מובהר כי כניסה עתידית מאתיופיה תתאפשר רק על בסיס פרטני, לפי חוק השבות, התשי"ז-1950 או בהתאם לסמכויות שר הפנים לפי כל דין". בסעיף 7 להחלטה צוין כי "משרד החוץ יעביר החלטה זו לממשלת אתיופיה כאות להתחייבותה של ישראל לסיים את העיסוק בסוגיית ההבאה המאורגנת לישראל של נתינים מאתיופיה". עם זאת, הממשלה שבה וקיבלה 2 החלטות בנושא הבאת אנשים נוספים מבני קהילות אלה - החלטה 1911 והחלטה 4178.

כאמור לעיל, בהחלטה 1911 הוחלט על הבאתם ארצה של עד 1,300 ממתנינים העומדים בקריטריונים שנקבעו בהחלטה, מטעמים של איחוד משפחות. כשנתיים מאוחר יותר, החלטה 4178 **צמצמה** את הקריטריונים שנקבעו בהחלטה 1911, ונקבע בה כי יובאו לישראל רק חורים, בני או בנות זוגם, ילדיהם הקטינים, וילדיהם הבגירים שהם רווקים ללא ילדים וכי זכאות החורים לא תיגרר לילדיהם הבגירים הנשואים או לנכדיהם (קריטריון ב' בסעיף 1 בהחלטה 1911). זאת, בהיקף של עד 1,000 איש.

כעת, על פי המוצע הנכנסים לישראל יהיו כאלה העומדים בקריטריונים המצטברים שבסעיף 2 בהחלטה 716 (המפורטים כאמור בדברי ההסבר להצעה), ובנוסף, בקריטריונים א' או ג' הקבועים בסעיף 1 בהחלטה 1911. נמצא כי בהחלטות הממשלה הקודמות, מדיניות הממשלה היתה כי הסתיימה הבאתם של אחרוני בני הפלשמורה לישראל, ואילו עתה מוצע לשנות מדיניות זו ולהמשיך ולהביא לישראל בני פלשמורה נוספים. ברך, אפוא, כי יש בהצעת ההחלטה משום שינוי מדיניות ביחס להחלטות הממשלה האחרונות שהתקבלו בנושא.

2. בנוסף, מרשות האוכלוסין וההגירה נמסר כי אין בידיהם במועד זה נתונים מדויקים בדבר מספר הממתנינים באדיס אבבה ובגונדר, העומדים בקריטריונים א' או ג' שנקבעו בסעיף 1 בהחלטה 1911. העדרם של נתונים אלה פוגע ביכולת לבחון את השלכותיה של הצעת ההחלטה המובאת כעת, שכן ככל שמספר הממתנינים העומדים בקריטריונים שדלעיל עולה על 398, הרי שהממשלה תידרש בעתיד, מטעמי שוויון, לדון גם בהבאתם של ממתנינים נוספים **מעבר** ל-398 איש העומדים בקריטריונים אלה.

3. כמו כן, הצעת ההחלטה מעוררת קושי נוסף הנוגע להיבטי שוויון, שכן הצעת החלטה זו, בדומה להחלטות הממשלה האחרונות שהתקבלו בנושא, מחזקת את ההבחנה שנוצרה בין בני קהילות גונדר ואדיס אבבה לבין אוכלוסיות אחרות, שמקבלות מעמד בישראל על בסיס הומניטרי בשל קרבה משפחתית לישראלים, ושאינן זכאיות להטבות המתקבלות למי שזכאי למעמד עולה או להטבות שיקבלו הנכנסים לישראל מכוח הצעת החלטה זו.

היועצת המשפטית

נראה כי ככל שמתרבות ההחלטות בענין הבאה של בני קהילות גונדר ואדיס אבבה לישראל על בסיס הומניטרי, כדוגמת איחוד משפחות, ולא מכוח חוק השבות, הרי שמתחדד השוני בין היחס כלפיהם לבין היחס כלפי קבוצות הדומות להם, וגדל הקושי להצדיק את השוני בין הקבוצות.

4. הצעת ההחלטה מובאת לאישור הממשלה לאחר שהתקבל בכנסת חוק התפזרות הכנסת העשרים ושתיים והקדמת הבחירות, התש"ף-2019, כחודש לפני מועד הבחירות לכנסת ה-23, שתהיינה הבחירות השלישיות לכנסת בתוך פרק זמן של כשנה.

בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון ולהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, הממשלה וחבריה, מחויבים באיפוק בהפעלת סמכויותיהם לגבי כל אותם עניינים שאין כורח ודחיפות מיוחדת לפעול בהם בתקופה זו. בהתאם לפסיקה, מתחם הסבירות לעניין זה נבחן בשים לב למאפייניה של הסמכות הקונקרטית המופעלת ובהתחשב באיזון הנדרש בין הצורך בעשייה לבין דרישת האיפוק כאמור (בג"ץ 5167/00 פרו' וייס נ' ראש הממשלה, פ"ד נה(2) 455; בג"ץ 8815/05 לנדשטיין נ' שפיגלר, פורסם ביום 26.12.2005 באתר הרשות השופטת; ובג"ץ 2453/06 ההסתדרות הרפואית בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה, פורסם ביום 21.3.2006 באתר הרשות השופטת). בהקשר זה יצוין כי משך הזמן הרב שבו מכהנת הממשלה הנוכחית, תחילה כממשלה יוצאת, ובהמשך מכוח עיקרון הרציפות, עשוי להשפיע גם כן על נקודת האיזון, ולהביא לכך שבמקרים מסוימים יינתן משקל רב יותר לצורך בהבטחת המשכיות עבודת הרשות המבצעת, הכל על פי נסיבות העניין.

בענייננו, לא צוין בהצעה כל טעם המצביע על דחיפות קונקרטית בקבלת ההחלטה פחות מחודש לפני מועד הבחירות. כמו כן, אין עסקין ברציפות ביצוע מדיניות של עבודת הממשלה, כי אם בשינוי מדיניות. מעבר לכך, וכאמור לעיל, כפי שנמסר מרשות האוכלוסין וההגירה, אין במועד זה נתונים מדויקים בדבר מספר הממתינים באדיס אבבה ובגונדר, העומדים בקריטריונים א' או ג' שנקבעו בסעיף 1 בהחלטה 1911, והעדרם של נתונים אלה פוגע ביכולת לבחון את השלכותיה של הצעת ההחלטה המובאת כעת. כפועל יוצא מכך, קיים חשש שיש בהצעה משום כבילת שיקול דעתה של ממשלה חדשה. בנוסף, ההצעה אינה תוצר של עבודת מטה מקצועית שהחלה טרם תקופת הבחירות והבשילה כעת, ויתרה מכך, עבודת המטה טרם הסתיימה, שכן כאמור, אין עדיין נתונים בדבר מספר הממתינים באדיס אבבה ובגונדר שההצעה חלה עליהם. לפיכך, מכלל האמור עולה חשש כי קבלת ההצעה בעת הזו, שיש בה מטבע הדברים הטבה לציבור בוחרים מסוים, עלולה להיראות כמונעת משיקולים של התמודדות בבחירות.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

הצעת ההחלטה הופצה ליועצים המשפטיים של המשרדים הרלוונטיים ביום 26.1.2020 ובנוסח עדכני ביום 6.2.2020. הערות שהתקבלו הוטמעו בנוסח הצעת ההחלטה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את הצעת ההחלטה:

בשים לב לאמור לעיל, ועל דעת היועץ המשפטי לממשלה, קיימת מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה.

שלומית ברנע פרגו, עו"ד

היועצת המשפטית